

PRANEŠIMAS

PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS KOMUNALINĖSE ATLIEKŲ
TVARKYMO SISTEMOSE:

**VEIKLOS ORGANIZACINIAI IR EKONOMINIAI ASPEKTAI BEI
BANDOMOJO PROJEKTO PANEVĖŽYJE REZULTATAI IR IŠVADOS**

Pranešėjas –
Viešoji įstaiga “Žaliasis taškas” komercijos direktorius
ARŪNAS MAKĀUSKAS

2011 12 08
Panevėžys

PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO REIKALAVIMAI IR UŽDUOTYS (1)

Kurdami efektyvią pakuočių atliekų tvarkymo sistemą, gamintojai ir importuotojai, jiems atstovaujanti licencijuota gamintojų ir importuotojų organizacija turi bendradarbiauti su savivaldybėmis pakuočių atliekų surinkimo finansavimo, šių atliekų surinkimo infrastruktūros sukūrimo ir (ar) plėtros, visuomenės informavimo apie atliekų tvarkymą klausimais.

(iš informacijos Aplinkos ministerijos 2011 12 07 svetainės vedamajame puslapyje)

PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO REIKALAVIMAI IR UŽDUOTYS (2)

Pakuočių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistema turi būti organizuota taip, kad iki 2012 metų pabaigos būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir perdirbti (išvežti / eksportuoti perdirbti) 55-80 procentų pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal išleistą į vidaus rinką pakuočių kiekį, atitinkamai pagal šias pakuočių medžiagas:

STIKLINIŲ	– ne mažiau kaip 60 proc.	(užduotis – 70 proc.);
POPIERINIŲ/KARTONINIŲ	– ne mažiau kaip 60 proc.	(užduotis – 76 proc.);
PLASTIKINIŲ	– ne mažiau kaip 22,5 proc.	(užduotis – 27 proc.);
METALINIŲ	– ne mažiau kaip 50 proc.	(užduotis – 54 proc.);
MEDINIŲ	– ne mažiau kaip 15 proc.	(užduotis – 22 proc.).

*Iki 2012 metų pabaigos turi būti sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir panaudoti **ne mažiau kaip 60 procentų pakuočių atliekų**, skaičiuojant pagal išleistą į vidaus rinką pakuočių kiekį.*

(iš informacijos Aplinkos ministerijos 2011 12 07 svetainės vedamajame puslapyje)

PRIVALOMA VEIKSMŲ SEKA ORGANIZUOJANT VEIKLĄ

1. INFORMACIJOS surinkimas
2. ANALIZĖS atlikimas
3. SPRENDIMŲ priėmimas
4. Veiklos PLANAVIMAS
5. Veiksmų DERINIMAS
6. Dalyvių INFORMAVIMAS
7. Veiklos VYKDYMAS
8. Veiklos KONTROLĖ
9. Veiksmų TIKSLINIMAS
10. Veiklos VYSTYMAS

PAKUOČIŲ IR POPIERIAUS ATLIEKŲ SURINKIMO SEKTORIAI

komunalinėse atliekų surinkimo sistemose

Siūloma veiklos prioritetų ir būdų pasirinkimo sistema

Galimi atskiro atliekų surinkimo būdai:

Specializuoti KONTEINERAI	Specializuoti MAIŠAI	Specializuotos ŠIUKŠLIADĖŽĖS	Surinkimas APVAŽIUOJANT	SUPIRKIMAS

1	Gyvenamasis sektorius	Daugiabučių namų teritorijos	A		B	C	
		Privačios gyvenamosios valdos	A	B	B	C	
2	Ukgymo sektorius	Ikimokyklinio ugdymo įstaigos	A	B	A		
		Bendrojo lavinimo mokyklos	A		A		
3	Įstaigų sektorius	Valstybinės įstaigos		A	A		
		Savivaldybių įstaigos		A	A		
		Mokymo ir gydymo įstaigos		A	A		
4	Smulkaus ir vidutinio verslo sektorius	HoReCa		A	B		
		Prekybos ir paslaugų verslas		A	B	B	C
		Gamybos verslas (be TIPK)		A	B	B	C
5	Viešųjų teritorijų sektorius	Renginių organizavimo vietos	A		A		
		Poilsavimo vietos	B		A		
		Aikštės, gatvės, stotelės ir kt.			B		

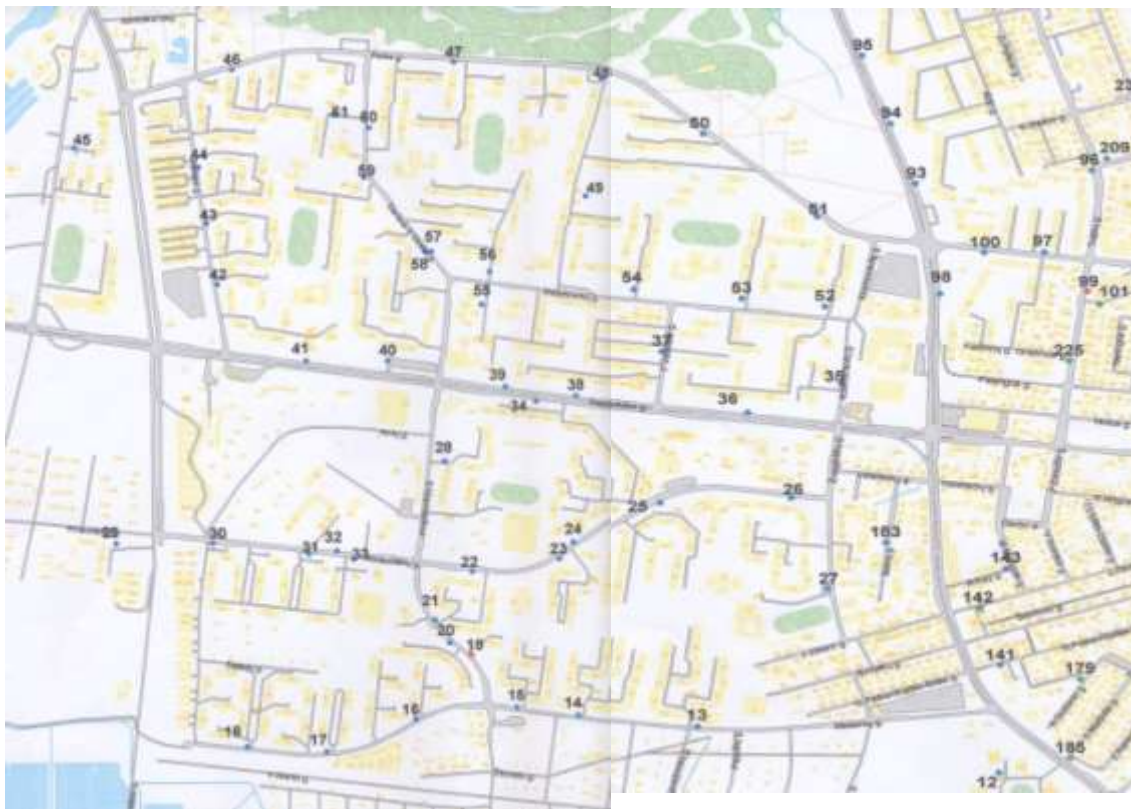
SKAIČIUOJAMOSIOS PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SĄNAUDOS (surenkant specializuotais kolektyvinio naudojimo konteineriais)

Pavyzdys teikiamas surinkimo miesto teritorijoje atveju ,
kai konteineriai STIKLAS surenkami 1 kartą, konteineriai POPIERIUS – 3 kartus ir konteineriai PLASTIKAS – 4 kartus per mėnesį:

Pakuočių atliekų konteinerio pavadinimas	Surinkimo sąnaudos IŠ VISO, Lt/ 1 tonai	Perrūšiavimo sąnaudos IŠ VISO, Lt/ 1 tonai	Paruošimo perdirbti bendrosios sąnaudos, Lt/ 1 tonai	Pajamos už parduotas antrines žaliavas, vid. Lt/ 1 tonai	Kompensuojamųjų pajamų dydis, vid. Lt/ 1 tonai	+ / -
STIKLAS	60	60	140	40	255	155
POPIERIUS	200	320	555	480	10	65
PLASTIKAS	620	470	1140	745	215	180

PASTABA:
Skaičiavimuose naudoti 2011 m. II ketvirčio duomenys

BANDOMOJO PROJEKTO PANEVĖŽYJE REZULTATAI IR IŠVADOS

2010 m. lapkritis
2011 m. lapkritis

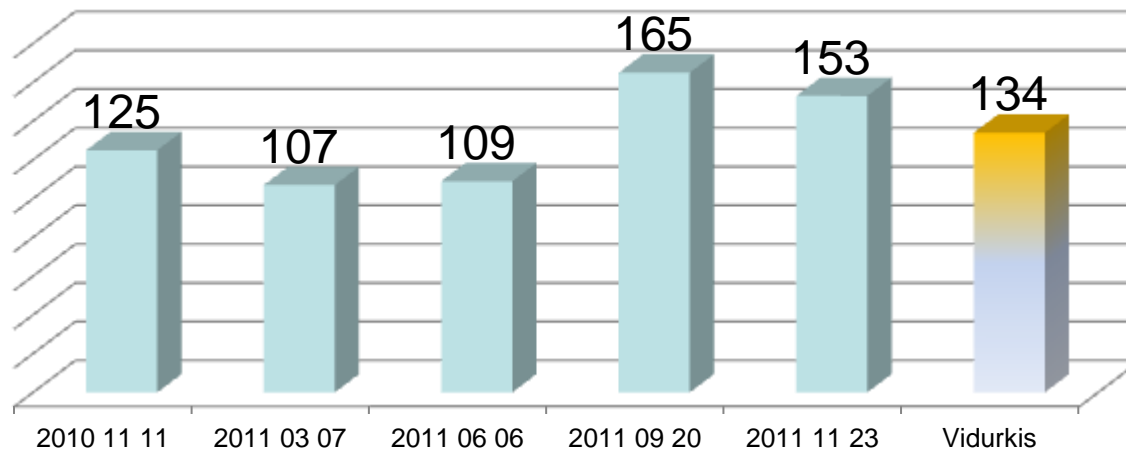
APIBENDRINTI RODIKLIAI (1)

	kg/gyventojui per metus
Surinkta ir pašalinta į regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną mišrių komunalinių atliekų	204
Surinkta atskirai pakuotės ir popieriaus atliekų, iš jų:	9
- Konteineriais STIKLAS	3
- Konteineriais POPIERIUS	4
- Konteineriais PLASTIKAS	2
Iš viso:	213

APIBENDRINTI RODIKLIAI (2)

Lyginamasis mišrių komunalinių atliekų svoris, kg/1m³:

1 gyventojų šalinamų per metus mišrių komunalinių atliekų užimamas tūris – 1,5 m³

1 gyventojų per metus namų ūkyje išmetamų atliekų kiekiui pašalinti reikalingas **skaičiuojamasis** surinkimo talpos tūris – 2,5 m³

ŠITAIP ATRODO MŪSŲ NERŪŠIUOTOS ATLIEKOS

Per 5-is atrankinių morfologinių tyrimų kartus surinktų mišrių komunalinių atliekų išrūšiavimo metu atskirtos atliekų rūšies pavadinimas	Išrūšiuotų atliekų svoris		Išrūšiuotų atliekų tūris	
	kg	Lyginamoji dalis	m ³	Lyginamoji dalis
Kartoninės ir popierinės pakuotės atliekos	340	2,5%	6,00	6,5%
Kartoninės gėrimų pakuotės atliekos	85	0,6%	3,20	3,5%
PET pakuotės atliekos	200	1,5%	7,15	7,8%
Plastikinės (HDPE, PP) pakuotės atliekos	46	0,3%	2,15	2,3%
Stiklinės pakuotės atliekos	638	4,7%	2,65	2,9%
Metalinės pakuotės atliekos	130	1,0%	1,85	2,0%
Iš viso tinkamų perdirbimui pakuotės atliekų:	1439	10,5%	23,0	25,1%
Perdirbimui netinkamos pakuotės atliekos	680	5,0%	12,65	13,8%
Iš viso rasta pakuotės atliekų:	2119	15,5%	35,65	38,9%
Plastikiniai (šiukšlių ir pirkinių) maišiuokai	481	3,5%	13,70	15,0%
Makulatūra ir kitos popieriaus atliekos	320	2,3%	3,90	4,3%
Kitos metalo atliekos	12	0,1%	0,003	0,0%
Iš viso tinkamų perdirbimui atliekų:	2252	16,5%	40,6	44,3%
Virtuvės atliekos, sąšlavos ir kt. smulkios šiukšlės	9714	71,2%	30,50	33,3%
Skudurai ir naudoti rūbai	771	5,7%	6,70	7,3%
Žaliosios atliekos	33	0,2%	0,10	0,1%
Statybinis (remonto darbų liekanos) laužas	185	1,4%	1,02	1,1%
Vaistai bei jų pakuotė	8	0,1%	0,06	0,1%
Iš viso šalintinų sąvartyne atliekų:	11390	83,5%	51,02	55,7%

Mišrių komunalinių atliekų sudėties pasiskirstymas (pagal atliekų sudėties atrankinių morfologinių tyrimų rezultatus)	Šalinama sąvartyne		Atliekų pasiskirstymas, %	
	kg/gyv./m	Lyginamoji dalis	Šalinama sąvartyne	Surenkama atskirai
Kartoninės ir popierinės pakuotės atliekos	5,1	2,5%	66%	16%
Kartoninės gėrimų pakuotės atliekos	1,3	0,6%	95%	5%
PET pakuotės atliekos	3,0	1,5%	85%	15%
Plastikinės (HDPE, PP) pakuotės atliekos	0,7	0,3%	89%	10%
Stiklinės pakuotės atliekos	9,5	4,7%	62%	19%
Metalinės pakuotės atliekos	1,9	1,0%	97%	2%
Iš viso tinkamų perdirbimui pakuotės atliekų:	21,5	10,5%	70%	16%
Perdirbimui netinkamos pakuotės atliekos	10,1	5,0%		
Iš viso rasta pakuotės atliekų:	31,6	15,5%		
Plastikiniai (šiukšlių ir pirkinių) maišukai	7,2	3,5%		
Makulatūra ir kitos popieriaus atliekos	4,8	2,3%	53%	24%
Kitos metalo atliekos	0,2	0,1%		
Iš viso tinkamų perdirbimui atliekų:	33,6	16,5%		
Virtuvės atliekos, sąšlavos ir kt. smulkios šiukšlės	145,0	71,2%		
Skudurai ir naudoti rūbai	11,5	5,7%		
Žaliosios atliekos	0,5	0,2%		
Statybinis (remonto darbų liekanos) laužas	2,8	1,4%		
Vaistai bei jų pakuotė	0,1	0,1%		
Iš viso šalintinų sąvartyne atliekų:	159,9	83,5%		

TAI NE IŠRŪŠIUOTOS ATLIEKOS...

Išdalintais maišais
pasinaudojo **35 %**
privačių gyvenamųjų valdų
gyventojų ir surinko:

- po **19,2 kg** atliekų per metus
maišais POPIERIUS ir
- po **13,4 kg** atliekų per metus
maišais PLASTIKAS

Iki **75 %** atskirai surinktų atliekų
arba iki **25 kg/ 1 gyv./metus** yra
paruošiama perdirbimui.

VISUOMENĖS INFORMAVIMO IR ŠVIETIMO ATLIEKŲ TVARKYMO KLAUSIMAIS PAGRINDINĖS NUOSTATOS

Numatomi veiklos tikslai ir uždaviniai 2012 metais apima šias pagrindines kryptis:

- Toliau priminti visuomenei apie tai, **kodėl** būtina rūšiuoti pakuočių atliekas (paaiškinant apie atliekų rūšiavimą susiformavusias klaidingas nuostatas);
- Siūlyti, patarti ir mokinti, **kaip** tai galima daryti praktiškai ir teisingai;
- Tęsti tyrimus dėl gyventojų nuostatų ir elgsenos priežasčių, paskatų bei motyvacijos dalyvauti buitinių atliekų rūšiavimo procese nustatymo;
- Organizuoti pažintinius renginius ugdymo ir bendrojo lavinimo įstaigose, didžiuosiuose prekybos centruose bei surenkamose tikslinėse gyventojų auditorijose propaguojant pakuočių atliekų surinkimo būtinumą, priemones, būdus ir gerą patirtį.

PAKUOČIŲ ATLIEKOS NAMŲ ŪKYJE:

Žinotini ir privalomi platinti pagrindiniai teiginiai

1. Beveik visą namų ūkyje susidarančių atliekų kiekį perkame;
2. Pirkdami supakuotas prekes susimokame už pakuočių atliekų surinkimą ir paruošimą perdirbti ar kitaip panaudoti;
3. Pasinaudodami atskira pakuočių surinkimo sistema papildomai už šių atliekų tvarkymą **nemokame** (arba neprivalome mokėti);
4. Pakuočių atliekų kiekis namų ūkyje sudaro 40-60 proc. bendro gyventojų šalinamų atliekų tūrio;
5. Išmesdami pakuočių atliekas su kitomis šiukšlėmis sumokame **antrą kartą** už šių atliekų surinkimą ir nuvežimą į sąvartyną;
6. Pastaruoju atveju didiname kaštus atliekų tvarkymo sistemoje ir savo išlaidas atliekų šalinimo paslaugoms apmokėti.

AČIŪ UŽ DĖMESĮ

Sėkmingo metinės veiklos užbaigimo
ir artėjančių ramių Šv. Kalėdų bei
linksmų Naujųjų Metų !